

GHMP TZ č. 17 - 6/10, 9. 6. 2010

Tisková zpráva

OSAZENÍ DVOU NOVÝCH SEKANÝCH KOPIÍ BAROKNÍCH VÁZ U SV. ANTONÍNA PADUÁNSKÉHO NA KARLOVĚ MOSTĚ

V roce 2008 zahájila Galerie hlavního města Prahy rekonstrukce poškozených váz ze sousoší sv. Antonína Paduánského formou nových sekaných kopií obou váz dle zachovaného originálu jedné vázy a na základě grafické dokumentace původního stavu.

Toto barokní sousoší pro Karlův most vytvořil Jan Oldřich Mayer v roce 1707 na náklady Krištofa Mořice Withauera, rady purkrabského soudu. V minulosti velmi oblíbený světec Antonín Paduánský nebo také Antonín z Padovy byl členem řádu františkánů a pocházel z Lisabonu z Portugalska, ze šlechtické rodiny. Byl vzdělaným teologem a vynikajícím kazatelem a také zapřísáhlým nepřitelem lichvy a lakoty a na jeho kázání přicházelo tolik lidí, že nezřídka kázal pod širým nebem, často na břehu moře. Po misijní cestě do Afriky působil především v Itálii, ale zemřel dosti mladý, už roku 1231 ve věku 36 let; jeho památka se připomíná 13. června. Už za rok byl prohlášen za svatého pro zázračné účinky modliteb, s nimiž se lidé

k němu obraceli jako k pomocníkovi při hledání ztracených věcí. Byl také vzýván neplodnými i těhotnými ženami a byl patronem všech cestujících – jeho obrázek ochraňoval majitele a sošku zdobující světce nosívali lidé při sobě, nejčastěji v peněžence, s vírou, že jim pomůže uchránit jejich peníze před ztrátou.

Sochař Mayer použil tradiční ikonografii stojícího světce v mnišském oděvu s lilií mučedníka a s malým dítětem – Ježíškem, stojícím jako zjevení na stylizovaném čtecím pultíku s knihou. Po stranách soklu hlavní figury autor umístil dvě dekorativní vázy, na nichž byly doprovodné reliéfy se scénami a zázraky ze světceovy legendy: dle grafického listu A. Neuräutтера dle předloh K. Kuklíka z roku 1717 byla vlevo váza s reliéfem, znázorňujícím Antonínovo

kázání na břehu moře v Rimini, kam se odebral, když obyvatelé města mu nechťeli naslouchat, ale mořské ryby vyskakovaly z moře a poslouchaly. Tato váza v minulosti ztratila poklop, který byl nahrazen stylizovanými kovovými listy, spadla v minulém století do Vltavy, ale byla vylovena, díly (s menšími ztrátami) byly slepeny a byla uložena v depozitáři galerie. Na její místo byla v roce 1982 osazena zjednodušená sekaná kopie bez reliéfů a poklopu, která byla znovu poškozena v roce 2006 a musela být sejmuta. Také druhá váza, tehdy už

bez původního poklopu, doložená i nejstaršími fotografiemi, byla shozena asi počátkem 20. století do Vltavy a byla provizorně nahrazena jednoduše sekanou volnou kopií s hrubým povrchem v pásu reliéfu – původně zde byl reliéf s postavou světce nad ležící figurou, zřejmě zázračný výjev oživení zavražděného mladíka, známý z náhrobní kaple v Padově, v Čechách málo užívaný. I tato váza byla v roce 1982 nahrazena jednoduchou symetrickou sekanou kopií bez reliéfů a původní byla považována za zcela ztracenou.

Pro sekanou kopii včetně reliéfu kromě grafik a starší dokumentace pomohl nesmírně nálezný, který učinili policejní potápěči v zimě roku 2009, kdy při mapování původních základů pilířů Juditina mostu našli větší fragment právě této ztracené druhé vázy s náznakem reliéfu z rubové strany, kde se podařilo identifikovat výjev sv. Františka s oslem, sklánějícím se před hostií v ruce světce. Akademická sochařka Mgr. Martina Hozová vytvořila řadu modelovaných variant na základě opět reliéfu z Padovy a po několika konzultacích bylo dohodnuto, že reliéf bude rekonstruován na obou vázách, přičemž právě na zachované levé váze, ale z rubové strany ikonografie poslední scény chybí a zůstane tak neúplná. Rovněž byly modelovány

poklopy a teprve po dalších schůzkách byla odsouhlasena za účasti památkářů varianta, provedená pak v kameni. Vázy jsou vytvořeny v jemnozrnném hořickém pískovci, který dovoluje obdobnou jemnou modelaci jako původní kámen, tzv. pražský pískovec, a autorka se plně podřídila originálnímu rukopisu Jana Oldřicha Mayera, který je také autorem dalších soch na Karlově mostě, sousoší sv. Kosmy a Damiána s Kristem Spasitelem a sochy sv. Judy Tadeáše. Nyní se tak na most vracejí obě dvě vázy v náznakové původní podobě s náročně vypracovanými reliéfy: právě výjev, zachycující poklekajícího oslíka, který byl hladový přiveden ke světci a přece nedokázal pozřít Tělo Páně, však zůstane většině návštěvníků skryt na rubu vázy nad Vltavou.

Pečlivá práce restaurátorky a sochařky však na lícových stranách zopakovala oba motivy zázraků svatého Antonína a jistě bude předmětem zájmu procházejících návštěvníků i obyvatel Prahy. Exaltovaná gesta světce i drobnopisný motiv exoticky působících ryb v plasticky pojednaných vlnách v italizující krajině, naznačené drobnými stromky, obohatí také naše poznání celkového vyznění této plastiky, která nebyla osamělou

figurou, ale výpravným příběhem oblíbeného světce a ochránce. Poděkování tak míří ke všem, kdo se celé akce účastnili, především autorce, sochařce a restaurátorce Martině Hozové, ale i spolupracujícím kolegům z oblasti památkové péče a Stavbám mostů Praha, kteří poskytli stavební přípomoc při osazování obou váz.

PhDr. Petra Hořtichová

úsek restaurování, veřejné plastiky a správy nemovitostí Galerie hlavního města Prahy

9. 6. 2010